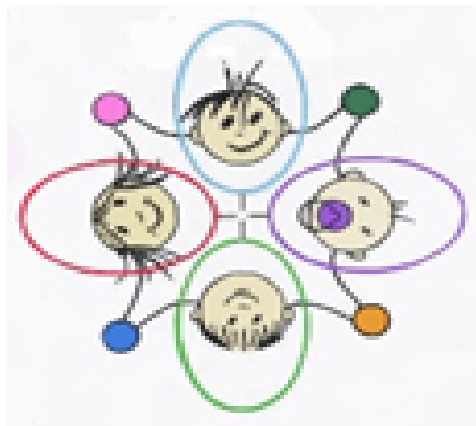

Den styrkede pædagogiske læreplan

Bette-bo 0-2 år

2021

Område Auning

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold: <https://emu.dk/dagtilbud>

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den styrkede pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring. Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede

formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen <https://emu.dk/dagtilbud>. Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan.

Hvem er vi?

Kontaktoplysninger:

Adresse: Bette-bo børnehave & vuggestue Elmelundsvej 9, Øster Alling, 8963 Auning.

https://www.google.dk/search?sxsrf=ACYBGNRquVGplJrX8SbDwKCKScAkn-fUvZw%3A1580458684945&source=hp&ei=vOizXrWgN8PEkwXXhJmYDw&q=adresse+Bette-bo+b%C3%B8rnehave&oq=adresse+Bette-bo+b%C3%B8rnehave&gs_l=psy-ab.3...3077.17765..19177...9.0..0.96.2222.35.....0....1..gws-wiz.....0j0i131j35i39j0i10j0i203j0i10i203j0i19j0i22i30i19j0i22i10i30i19j0i22i30j0i22i10i30j0i13i30j0i8i13i30j33i160.v8hgyrlwaLQ&ved=0ahUKEwi17vuzs63nA-hVD4qQKHVdCBvMQ4dUDCAk&uact=5#spf=1580458704580

E-mail: bette-bo@norddjurs.dk

Telefon/mobil: 89 59 32 39

Hjemmeside: <https://omraadeauning.norddjurs.dk>

Fakta:

Børnehaven Bette-bo & vuggestue i Område Auning åbnede d. 1. november 1997 som børnehave og blev tilbygget i 2008 med vuggestue.

Bette-bo børnehave & vuggestue ligger i et lille lokalsamfund i Øster Alling, med marker på den ene side og byen på den anden side.

Lokalsamfundet i Øster Alling og Bette-bo har altid haft et godt samarbejde, i forhold til forsamlingshuset og borgerforening, hvilket betyder at Bette-bo er en del af byens kendetegn og et af byens samlingssteder.

Bette-bo børnehave & vuggestue er bygget på en gammel landbrugsgrund, så der er mange gamle træer rundt om huset som giver et dejligt miljø på legepladsen. Der er både en "skov og en eng" på legepladsen hvor børnene kan lege og gemme sig.

Bette-Bo børnehave & vuggestue er en integreret institution med børn i alderen 0-6 år. Børnene er opdelt i en vuggestue gruppe med ca. 12 børn samt en funktionsopdelt børnehave med ca. 35 børn. Børnetallet er svingende i løbet af året.

Bette-bo er bygget med en særlig indretning som en funktionsopdelt institution. Det betyder at de fysiske rammer i huset er opdelt i flere forskellige rum, som skaber de forskellige pædagogiske aktivitetsmuligheder og legeområder for børnene.

Børnehaven og vuggestuen har et tæt samarbejde i hverdagens struktur.

Bette-bo børnehave & vuggestue har fra starten været bygget op med en bevidst holdning, i forhold til at have fokus på en økologisk kostpolitik og indkøb af danske råvarer.

I dag arbejdes der med et fokus på bæredygtighed og mangfoldighed i institutionen.

Bette-bo børnehave & vuggestue samarbejder med dagplejen i Område Auning i forhold til den gode overgang. Vuggestuen kan modtage gæstebørn fra enkelte dagplejere i Område Auning.

Kerneopgaven for Skole- og dagtilbudsområdet i Norddjurs Kommune.

KERNEOPGAVEN

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=eZwoMerwnD8>

Foruden kerneopgaven arbejdes der med udgangspunkt i den systemisk anerkendende tilgang og ICDP

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

- **Børnesyn**

Dagtilbudsloven: Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år

- **Dannelse og børneperspektiv**

Dagtilbudsloven: Dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, li-gestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarligt for at skabe.

- **Leg og børnefællesskaber**

Dagtilbudsloven: Loven Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.).

(Dagtilbudsloven: Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

- **Læring**

Dagtilbudsloven: Læring skal forstås bredt, og læring sker eksempelvis gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse

---

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

▪ Børnesyn:

Bette-bo's børnesyn:

Børn er små hele mennesker
som vi møder med anerkendelse
samtidig med at vi er nærværende og engagerede voksne.
Børn skal opleve sig selv med stolthed

Det kommer til udtryk ved at vi møder vores børn i øjenhøjde. De voksne regulerer sig efter barnet, og vi tilpasser vores aktiviteter efter børnene og barnets NUZO.

Vi har øje for børnenes behov, vi observerer børnene, og vi arbejder for at tilgodese og lave pædagogiske tiltag, der understøtter børnenes trivsel og udvikling.

Vi skaber 'rum i rummet' som tilgodeser børnenes behov.

Vi siger god morgen til alle børn.

Vi sætter os ned ved barnet når vi trøster.

Sætter os ned i øjenhøjde når børnene vil fortælle de voksne noget.

Vi ser det enkelte barn og arbejder pædagogisk med de enkelte børn.

Vi danner mindre børnegrupper til aktiviteter ud fra børnenes NUZO.

De børn der har brug for en 'pause' har et rum/sted, hvor de kan være med sig selv og evt. med en kammerat.

I eventuelle konfliktsituationer for børnene, laver vi et personale skift for at få nye voksne øjne på situationen - både for barnet og for den voksne, og for at undgå at konflikter eskalere.

Vi giver børnene små opgaver i dagligdagen så de 'gør nytte'.

Vi hjælper dem med at løse egne konflikter.

Hvis børnene er i konflikter med et andet barn, lytter vi og spørger hvordan de vil løse konflikten - vi hjælper og understøtter børnene i situationen.

Vi anerkender børnenes følelser og sætter ord på for børnene.

Vi anerkender det børnene gør, og hjælper dem til at finde nye veje, hvis de har brug for det.

Vi opfordrer børnene til at prøve ting af, for selv at kunne klare tingene, og understøtte børnenes selvhjælpenhed.

Børnene har små opgaver, de hjælper f.eks med at dække bord.

Børnene har til dels medbestemmelse for, hvor de vil lege og med hvem. - vi understøtter børnene ved behov.

Ved nogle voksen styrede aktiviteter, er der nogle aktiviteter hvor børnene selv kan vælge til, i forhold til om de har lyst til at være med.

Ved andre voksenstyrede aktiviteter skal alle børnene deltage. F.eks. ved vores børnesamlinger, har vi aktiviteter der inddrager alle børn, hvor der er fokus på en fælles læring omkring rim, farver, gætte mm.

▪ **Dannelse og børneperspektiv:**

Vores pædagogiske tilgang i forhold til dannelse tager afsæt i Bette-bo's børnesyn.

Vores udgangspunkt er altid med hensyn til barnets udvikling.

Dannelse sker når børnene lærer og er deltagende i et samspil med hinanden, og i samspil med voksne som er nærværende, som viser glæde og er engageret.

Vigtigt at børn og forældre føler sig set og mødt af de voksne når de kommer i vuggestuen, børn og forældre bliver mødt med et godmorgen og farvel.

Vi voksne er rollemodeller for børnene, er tydelige voksne der sætter rammer og grænser, og skaber forudsigelighed i hverdagen for børnene.

Ved at være tydelige voksne, styrker vi børnenes dannelse og opfordrer børnene til at vise deres grænser. Sige til og fra med øje for den demokratiske udvikling ved børnene, lære børnene at kunne give sig og give plads til andres meninger.

Dannelse sker ligeledes gennem pædagogisk fokus på børnenes sproglige, sociale og følelsesmæssige udvikling.

I praksis deles børnene i mindre grupper, hvor der arbejdes med områder som f.eks. læse / pege i bøger, snakke om hvad børnene ser i bøgerne. Gå ture og snakke om hvad vi ser. Arbejde med sansekasser hvor børnene mærker og lærer om de forskellige sanser. Give børnene massage, børnene lærer at mærke sig selv. De voksne sætter ord på børnenes følelser, skaber øjenkontakt, børnene får en forståelse for deres egne følelser.

Dannelsesfundamentet som der er fokus på i vuggestuen, er det som børnene skal udvikle videre på i børnehaven.

▪ **Leg og børnefællesskaber:**

Vi skaber rum for legen gennem det tilrettelagte pædagogiske læringsmiljø.

Vi anerkender børnenes initiativ til leg i læringsmiljøet, ved at sætte ord på og bruge vores kropssprog.

F.eks. ved vores formiddags samling. Børnene får lov til selv at vælge sange, ved at vise med fagter hvilke sange de vil synge. Vigtigt her, at vi voksne er opmærksomme på hvad børnene fortæller / viser med Deres kropssprog.

Vi understøtter at alle børn får mulighed for at være med i legen, ved at vi planlægger aktiviteter / leg ud fra barnets NUZO.

Hvis vi observerer en adfærd i legen hos børnene der skal korrigeres, kan vi understøtte udviklingen i børnenes leg, vi kan gå foran dem i legen, vi viser muligheder for børnene i den leg som de er i gang med, vi kan gå ved siden af dem i legen, ved at understøtte det som børnene leger, og vi kan gå bagved barnet i legen, for at understøtte udviklingen i barnets leg.

Vi understøtter børnenes interesser og initiativ, ved at sætte ord på hvad børnene viser gennem Deres kropssprog. Vi er opmærksom på at børnene føler sig værdifulde i fællesskabet.

Børnene imitere ofte hinanden i vuggestuen. De kopierer hinanden i deres forskellige lege.

Vuggestuebørn leger ofte parallel leg, vi ser forskellige roller og positioner i legen. Børnene leger f.eks. mor med dukker.

Nogle børn giver mere input til legen end andre børn gør. Et barn er måske lige blevet storesøster, her kan barnet vise at der skal en baby med i legen. De ældste børn i vuggestuen begynder at have en dialog med hinanden omkring rollefordelingen i legen.

Børnene i vuggestuen tager en rolle i parallellegen, her kan de lege den samme leg, de leger bare ved siden af hinanden.

De spejler sig i hinanden i legen, når en løber begynder de andre børn også at løbe. Der kan her være et

hieraki i legen, nogle børn kan være hurtige til at tage føringen, mens andre børn er mere afventende og ser hvad de andre børn gør i legen.

Vi har gennem vores daglige dialog og snakke i vores personalegruppe øje for det enkelte barn. Vi observerer børnene i legen, for at vurdere børnenes udvikling gennem deres lege. Vi har fokus på hvordan de enkelte børn udvikler deres legekompetencer.

De voksne sætter lege i gang for at undersøge på om børnene f.eks. kan hoppe, kravle, dreje rundt mm. Efter planlagte pædagogiske legeaktiviteter laver vi evalueringer over denne, for at se hvor de enkelte børn er i deres udvikling.

Det er vores opgave at skabe nogle rammer for børnefællesskabet ved f.eks. vores samling med børnene, en leg sat i gang af børnene selv, planlagte aktiviteter, forskellige lege ude på legepladsen, dialogisk læsning mm.

Vi er engagerede voksne, der møder børnene i deres NUZO, og er opmærksomme på at alle børn bliver set og hørt. Vi understøtter børnenes initiativ til at lege med hinanden.

Vi deler børnene op i små grupper, og vi overvejer pædagogisk hvordan vi "sammensætter" grupperne, så børnene får flere relationer på kryds og tværs i vores vuggestue gruppe.

Vigtigt, at forældrene er med til at understøtte børnefællesskabet i gruppen.

Vi opfordrer forældrene til at deltage i forskellige fritidsaktiviteter, hvor de kan møde de andre børn fra vores vuggestue f.eks gymnastik i forsamlingshus.

Vi inviterer vores forældre til vores forskellige arrangementer, hvor de kan møde hinanden på kryds og tværs af vores hus, børn, og forældre i fællesskab.

▪ **Læring:**

Område Aunings definition på læring i teori og praksis:

Hvordan definer vi børns læring?

Børn lærer af deres erfaringer - af sig selv og i samspil med andre. Læring er at mestre nye færdigheder, at spejle sig i hinanden i relationer. ICDP.

Læring definerer vi som det barnet lærer af voksne og af andre børn.

Optimal læring hænger nøje sammen med barnets trivsel og tryghed.

Vi ser læring på to niveauer, den læring der sker i alle de små og mange situationer der er i løbet af hverdagen, og en bevidst tilrettelagt læring med udgangspunkt i de seks pædagogiske lærerplanstemaer.

De voksne sætter ord på handlinger og viser børnene vejen, ved at være gode/positive rollemodeller. Guide børnene i den rigtige retning, være den støttende og opmuntrende, fejre store og små succeser.

Børnene skal møde rolige, tålmodige, iagttagende og autentiske voksne.

Der skabes forudsigelighed for børnene, ved at fortælle hvad der skal ske ved skift i hverdagen, gennem struktur og gennem gentagelser og genkendelighed.

Børnene gribes i nuet med nysgerrige og engagerede voksne der har fokus på micro processer, og hvor der skabes mulighed for at fordybe sig med det enkelt barn og børnegruppen.

Læring sker hele tiden, nogle gange spontant andre gange igennem planlagte/styrede aktiviteter.

Læring sker igennem interaktion med hinanden / relationer.

Læring sker bevidst og ubevidst. Der er læring / dannelse i alt det vi laver.

Læring sker også igennem vores erfaring.

Børns læringserfaring sker på forskellige måder, nogle børn vil gerne lære igennem sange, andre igennem visuelle redskaber f. eks. piktogrammer, nogle børn vil gerne have forklaringer.

Nogle børn kan bruge alle elementer i deres læring, der er individuelt fra barn til barn.

Der sker læring alle steder, i hverdagens rutiner, leg, aktiviteter og i relationer med hinanden.

Vi ser børnene som medskabere af egen læring, og vi følger deres spor og det de er optaget af.

Der sker læring i de rammer vi skaber for børnene, de planlagte og spontane aktiviteter.
Læring sker med udgangspunkt i barns NUZO.

Vi fokuserer på læring i vuggestuen på mange forskellige måder i løbet af dagen:

Vores samling hvor vi har månedens sang.

Vi lærer at vente på tur.

Børnene lærer hinandens navne.

Samling med fokus på krop og bevægelse.

Vores aktiviteter tager udgangspunkt i vores tema som der pt er fokus på, men der er stadigvæk plads til spontane aktiviteter for børnene.

Udviklingen af børnenes dannelse, sker gennem de pædagogiske aktiviteter og dagligdagens rytme.

Eks: når der er aktiviteter med tal, farver, motorik, vente på tur, rutiner, sprog mm.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Da Bette-bo børnehave og vuggestue er funktionsopdelt og et hus med mange rum, skaber det mulighed for at lave forskellige læringsmiljøer for børnene rundt i huset. Personalet indretter rummene, så de tilpasses børnegruppens behov, og ændres efter behov.

Den voksnes rolle er vigtig for at skabe optimal læring for børnene gennem hele dagen. De voksne skal skabe mulighed for fordybelse og nærvær omkring børnene, så børnene får optimale muligheder for at lære og udvikle sig i den aktivitet eller leg som de er en del af. De voksne skal guide og understøtte børnene i deres trivsel, læring og udvikling og dannelse.

Vigtigt at de voksne får lavet aftaler i løbet af hverdagen, i forhold til hvem fordyber sig i læringen sammen med børnene, og hvem er ”blæksprutten” der løser praktiske ting omkring børnene.

Børnene har brug for struktur og genkendelighed i hverdagen, for at kan være trygge til at udfordre og udfolde sig selv i deres individuelle læring. NUZO.

De voksne skal skabe struktur og forudsigelighed for børnene, være på forkant og se hvad de enkelte børn og børnegruppen har behov for, følge børnenes spor i leg og aktivitet, og lave tilpassede udfordringer for børnene.

Børnene oplever succes ved selv at kunne. Vi benævner succes for børnene, italesætter børnenes hjælp og anerkender den. Vi giver børnene en ”gulerod” for at motivere dem og anerkender deres bestræbelser på at hjælpe til og gøre noget for andre, har små hjælpeopgaver i dagligdagen, dække bord, sætte ting i cykelskur når der skal ryddes op på legepladsen, hjælpe med oprydning efter leg og aktiviteter. Børnene føler her et ansvar, og har en stolthedsfølelse over at kan hjælpe hinanden barn / barn og barn/voksen.

Det er vigtigt at alle børnene føler sig som en del af aktiviteten eller legen.

De børn der har brug for at blive understøttet for at kunne deltage, får ekstra opmærksomhed fra de voksne. Derved lærer børnene at alle børn skal have mulighed for at blive set og hørt, også selv om det er svært for barnet.

Ved formiddagssamling skaber vi et læringsmiljø ved brug af vores ”kuffert”, hvor der eksempelvis kan være sange i med farver.

Vi voksne har sat rammen for at vi skal synge sammen og lære farver.

Legen kan tage en anden drejning, når børnene begynder at pege på alle de ting der er blå, her følger de voksne børnenes initiativ, og skaber læring og dannelse ved at følge børnenes spor.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Bestyrelsen Område Auning:

I område Auning er bestyrelsen i gang med at udarbejde principper for områdets dagtilbud og dagpleje. I arbejdet med dannelse og børneperspektiv er følgende kommet til udtryk:

Vi skal have respekt for alle og der skal være plads til alle. Vi taler pænt til hinanden i alle relationer, både som forældre, børn og personale. Vi inddrager børnenes perspektiv i udvikling og evaluering af vores læringsmiljøer. Vi arbejder med demokrati for alle børn, hvor vi arbejder med at udvise gensidig respekt og forståelse for forskelligheder. Vi har fokus på at være en god ven og at alle børn skal opleve succeser. I det daglige samarbejder kommunikerer vi med forældrene om barnets trivsel, oplevelser, anekdoter og andet viden om barnet og dets verden. Bestyrelsen vil med princippet sætte fokus på følgende:

Respekt for alle. Maner og bordskik. Selvhjulpethed. Sproglig dannelse: taler pænt til hinanden, kommunikation. Børnedemokrati i dagligdagen: gribe børnenes ideer. Vi sætter rammen og børnene vælger indholdet, Inddragelse af børnene. Forståelse for demokrati - arbejde med forståelse for demokrati i alle børnealdre. Omstillingsparat i forhold til børnenes perspektiver – følge børnenes spor. Struktureret hverdag – forudsigelighed – genkendelighed. Børnefællesskab – hvordan er man en god ven, hvordan man opfører sig i forskellige sammenhænge – hvordan træffer vi beslutninger i fællesskab. Et læringsmiljø som kan rumme alle og inddrager alle – alle børn skal opleve succesoplevelser. Fokus på forskellighed – vi er alle forskellige men ligeværdige.

I det kommende arbejde med principper i bestyrelsen for læringsmiljøer, børnefællesskaber og legen vil der sikkert være mange tråde, at trække fra dannelse og børneperspektiv.

Bette-bo Vuggestue:

I forhold til forældresamarbejdet, møder vi forældrene forskelligt. Vi tager hensyn til forældrenes forskellige baggrunde, ressourcer og behov i vores kontakt og i samarbejdet omkring deres barn.

Der er stor forskel på, hvad forældre har brug for og efterspørger i samarbejdet og samspillet med personalet omkring de enkelte børn.

Vi oplever at forældre kommer og spørger ind til deres børn i forhold til råd og vejledning, og vil derigennem gerne have et samarbejde sammen med os omkring Deres barns trivsel og udvikling.

Personalet har forskellige tilgange i samarbejdet med forældrene, det bruger vi aktivt i forældresamarbejdet, vi supplerer og tager over for hinanden.

Vi oplever at forældrene henvender sig, hvis de har udfordringer eller behov for sparring/gode råd i forhold til Deres børn. Vi har også en dialog med forældrene, hvis vi som personale er udfordret omkring et barn. Det er vigtigt at forældre og personale arbejder sammen for at understøtte barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Den daglige kontakt med forældrene ved barnets aflevering og afhentnings situationer er rigtig vigtig, gæderobesnakken. Vi er altid åben for dialog med forældrene omkring det enkelte barns trivsel og udvikling. Vi informerer om læring og pædagogiske aktiviteter på Infoba, Vi ønsker at forældrene gennem denne information, kan se hvad der arbejdes med omkring læring, og her blive inspireret til at skabe hjemmelæringsmiljøer for Deres barn, og understøtte den læring der sker i vuggestuen for barnet.

SOS model anvendes i forældresamarbejdet når der afholdes tværfaglige netværksmøder/samtaler. På disse møder er der fokus på hvad fungerer omkring barnet, hvor er barnet udfordret og hvilke mål sætter vi op fremadrettet for barnet, hvad vil vi gerne se ske i barnets udvikling i forhold til de opstillede mål. Der laves aftaler på mødet om hvem der gør hvad, i forhold til fremadrettede indsatser for at understøtte barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvad gør forældre og hvad gøre børnehaven og PPR. Indenfor ca. ½ år afholdes et nyt netværksmøde, hvor der evalueres på de opstillede mål i forhold til barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi anvender ICDP elementerne i vores forældresamarbejde.

Vi er i dialog med forældrene om, hvilke elementer i de 8 samspilstemaer de kan anvende i deres forældrerolle, og i samspillet med Deres barn, for at styrke barnets trivsel og udvikling.

Vi bruger vores forældremøder konstruktivt, møderne her er informative i forhold til det der arbejdes med i den pædagogiske hverdag med børnene, på møderne inviteres forældrene til dialog.

Vi har forskellige arrangementer med forældrene som f.eks. sommerfest, julefest, arbejdsaftnen, forældre-kaffe, forældremøder, ved disse sociale arrangementer har vi stor forældretilslutning.

Vi oplever stor opbakning når vi har brug for ekstra hjælp til praktiske opgaver, der er altid nogen der står klar, det betyder rigtig meget for forældresamarbejdet i børnehaven.

Samarbejde mellem forældre og personale er en vigtig faktor til at understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Samarbejde mellem forældre og personale sker gennem dialog i hverdagen og i samvær i forskellige sociale sammenhænge i vuggestuen.

Samtaler med forældre omkring børnenes udvikling kan foregå som daglige snakke i hverdagen, men også til indkaldte forældresamtaler hvor der kan snakkes mere i dybden omkring barnets udvikling, der laves aftaler om hvad forældre og vuggestue skal sætte fokus på fremadrettet for at understøttes barnets trivsel og udvikling.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi er bevidste om at børn kan være udsatte af forskellige årsager, og i forskellige perioder, og derfor har brug for en særlig opmærksomhed.

Vi tager udgangspunkt i barnets NUZO, i forhold til at understøtte børn i udsatte positioner, så alle børn trives og udvikler sig, ud fra det ståsted som barnet har, og ud fra at barnet udfordres tilpas.

Vi arbejder pædagogisk ud fra de 8 samspils temaer i ICDP.

Vi har forskellige gruppeaktiviteter / læringsmiljøer der tager udgangspunkt i børnenes behov og udvikling, vi forsøger at gøre aktiviteten til en succes for barnet.

Vi laver aktiviteter der tager udgangspunkt i det enkelt barn, og er opmærksom på at gøre barnet interessant i det sociale samspil med andre børn. Vi dyrker de succeser vi opnår med barnet.

Vi har dagligt en dialog omkring børnene, og vi handler straks, hvis vi ser et behov hos barnet, hvor der skal iværksættes pædagogiske tiltag omkring.

F. eks. bytte børnegarderobe, hvis det ikke fungerer for barnet der hvor det er.

Vi bytter voksen rolle hvis det er for barnets bedste.

Vi støtter op om hinanden, hvis der er børn der har brug for megen voksen kontakt.

Alle børn har en kontakt voksen som betyder, at have ansvar omkring det primære administrative arbejde omkring barnet, og forældresamtaler.

Vi snakker om alle børn på vores personale møde, for at have få nuanceret billede af barnets trivsel og udvikling.

Vi udarbejder trivselsvurdering på alle børn, som følges op på ved behov i forhold til de enkelte børn.

Vi er et helt hus og vi deler og sparrer med hinanden omkring børnene.

På personalemøder har vi har små ICDP tiltag, f.eks. knus og kram skema, redefinering af børnene, små videooptagelser fra praksis med børn og voksne, mm. Dette faglige tiltag de voksne imellem, for hele tiden at holde fokus på børnenes trivsel og udvikling.

Vi har SOS konferencer/ møder, hvor der kan kaldes faglig sparring ind fra pædagogiske psykologisk rådgivning (PPR), og hvor forældre er en aktiv del af mødet, så der bliver et fælles fokus omkring barnet trivsel og udvikling.

Vi har et tæt samarbejde med PPR, talehørekonsulent, psykolog og fysioterapeut, socialrådgivere og specialpædagogisk team, som vi kan kontakte og henvise til i samarbejde med forældre, for at få et tværfagligt fokus på de børn der har behov for dette.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Bette-bo børnehave & vuggestue ligger i et lille lokalsamfund, hvor der altid har været et godt samarbejde med byen. Bette-bo har en stor betydning for byen, og borgerne i byen er rigtig gode til at bakke op omkring institutionen. F.eks. hvis vi skal have en flaggale op i børnehaven, når der skal være en større fest, står borgerforeningen klar til at sætte den op i Bette-bo.

I idrætsforeningen kan der lånes festtelt og hoppeborg, hvis vi har brug for det til et arrangement i Bette-bo. Boldbanerne ved klubhuset kan bruges til motoriske aktiviteter med børnene.

Der er altid hjælp at hente i byen og et fantastisk samarbejde for børn, forældre og personale.

Til byens sommerfest er børn og voksne en del af festen. F.eks. har børnene malet billeder i børnehaven og vuggestuen, som blev udstillet til sommerfesten, hvor børn og forældre sammen kunne se udstillingen, en stor succes for alle, stolte børn der kunne vise Deres billeder frem.

Kirken som er nabo til Bette-bo, er en del af Bette-bo's traditioner. Når det er jul, skal vi over og høre præsten fortælle hvorfor vi holder jul, og børnene involveres i et lille krybbespil sammen med præsten, bagefter skal vi hjem og spise en dejlig julefrokost. Til påske skal vi igen i kirke, og høre om hvorfor vi holder påske, og bagefter hjem og spise påskefrokost med skiden æg, noget som alle børnene ikke lige har kendskab til, så her kan smagsløgene måske udfordres.

Forsamlingshuset i byen har de dejligst gymnastikredskaber. Her kan vi låne forsamlingshuset til gymnastik med børnene to dage om ugen. Så her er der mulighed for at styrke børnenes motoriske udvikling.

Øster Alling by har en legeplads som ofte besøges, her er der mulighed for andre motoriske udfoldelser for børnene, og det giver mulighed for hyggelige udflugter.

Ved at byen bakker så meget op omkring Bette-bo, får børnene og forældrene kendskab til alle de muligheder der er i byen. Børnene finder ud af at det er hyggeligt at lave gymnastik i forsamlingshuset, og måske begynder de at gå til gymnastik med mor og far. Børnene får kendskab til idrætsforeningen ved besøg på

stadion, det kan skabe interesse for børnene i at gå til en sportsgren i idrætsforeningen.

I kirken får børnene en oplevelse af at det er et hyggeligt sted at komme, og børnene får et kendskab til præsten, så hvis familien skal i kirke til højtideligheder, er det et kendt sted for børnene.

Borgerne i lokalområdet er gode til at kontakte personalet i Bette-bo, hvis de har nogle dyr derhjemme som børnene må komme og se, eller hvis der er frugter i haven som skal samles, kan vi blive inviteret ind til det. Bette-bo er omgivet af landmænd, og der er en tidligere forældre der er landmand, han kommer forbi og viser traktor og mejetærsker frem, når markerne skal høstes, for det sker lige udenfor børnehaven. Bondegårdsbesøg kan vi aftale så vi kan komme ud og se hvad der sker på en bondegård.

Bette-bo har en årlig forældre arbejdsaften, hvor børn og forældre kommer og laver nogle praktiske ting i Bette-bo sammen med personalet. Her er der altid stor opbakning og aktivitet, og forældre er altid klar til at komme med de fornødne maskiner der er brug for, i forhold til det der skal laves.

Øster Alling har et blad der hedder ØAI nyt som bliver husstandsomdelt, her er der altid et indlæg fra Bette-bo omkring et eller andet der rør sig. Meningen med disse indlæg er at synliggøre Bette-bo i byen og lokalområdet.

Ligeledes har Bette-bo en face book side, hvor der bliver fortalt mange gode historier omkring de pædagogiske læringsmiljøer i Bette-bo.

Auning by ligger 7 km fra Øster Alling, her ligger Kulturperronen som er et bibliotek, som børnene besøger når der skal lånes bøger. Norrdjurs Kommune og Biblioteket arrangerer nogle gange børneteater, så her er børnene ovre og se teater og få en dejlig kulturel oplevelse.

Gl. Estrup Herregårds museum og det Grønne museum ligger ligeledes i lokalområdet, dette besøges ofte. Her bliver børnene ofte inviteret ind til forskellige arrangementer, det kan f.eks. være at børnene er med i et ridderforløb i historie formidling, børnene lærer omkring tiden da der var riddere, laver skjold og sværd og andet historisk der hører til dette tema.

Vi arbejder bevidst i Bette-bo med at udvikle samarbejdet med lokalsamfundet.

Et projekt der hedder "Bette-bo i fremtiden" hvor der arbejdes med lokalsamfundet, profilering af Bette-bo og at gøre Bette-bo mere bæredygtig. Her er forældre inddraget i at give ideer til en idebank, i forhold til hvad der kan tages fat i af udviklingsområdet imellem Bette-bo og lokalsamfundet.

Man må sige at Bette-bo børnehave & vuggestue har mange pædagogiske udfoldelses muligheder og læringsmiljøer i lokalsamfundet, det er skønt at Bette-bo ligger ude på landet i et lokalsamfund der bakker op omkring Bette-bo børnehave & vuggestue.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Bette-bo er en funktionsopdelt børnehave og vi forsøger at indrette de fysiske rum efter de aktuelle børn der er i Bette-bo. Vi har en fleksibel indretning og kan ændre den efter behov. Vi inddrager vores uderum i funktionsopdelingen.

I Bette-bo arbejder vi ud fra en systemisk anerkendende tilgang og har stor respekt for forskellighed. Vi anvender ICDP/de 8 samspilstemaer og har fokus på børns relationer og deres evne til at danne venskaber/relationer. Vi understøtter børnenes sociale udvikling/relationers dannelse i vores pædagogiske arbejde ved at skabe forskellige børnegrupper ud fra interesser, alder, køn ....., og vi tager udgangspunkt i børnenes NUZO

Vi forsøger at indrette huset på en indbydende måde som giver lyst til at lege og være her. Vi skaber små rum i rummene med skillerum og reoler så børnene kan lege afgrænset og ”uden voksen indblanding”. Det er vigtigt for os at Bette-bo er et rart sted at være og at man føler sig velkommen.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Område Auning arbejder vi i den pædagogiske planlægning med at understøtte og skabe sammenhæng mellem de pædagogiske mål i læreplanstemaet og det pædagogiske grundlag.

I de daglige hverdagsrutiner med børnene, er der fokus på barnets læring ud fra barnets nærmeste udviklingszone.

Det er vigtigt, at de voksne har øje for læringen i de små microprocesser, der er i en hverdagssituation. Læringen kan f.eks. være i, at barnet skal tage overtøj på, når det skal ud på legepladsen. Hvordan er vejret, en snak om hvad tøj der passer til dagens vejr, at barnet selv skal tage sin jakke på, lyne eller knappe jakken, tage sko på, lukke velcrobånd eller binde snørebånd mm.

Læringen for barnet kan tage udgangspunkt i flere områder i det pædagogiske grundlag, og i forskellige mål i de seks pædagogiske læringstemaer.

Det er vigtigt i denne sammenhæng, at de voksne har fokus på:

Kerneopgaven for Skole- og dagtilbudsområdet i Norddjurs Kommune.

KERNEOPGAVEN

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Se alsidig personlig udvikling.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Se alsidig personlig udvikling.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Se alsidig personlig udvikling.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Se alsidig personlig udvikling.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Se alsidig personlig udvikling.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

For at arbejde reflekterende, samt udviklingsorienteret i forhold til den pædagogiske praksis har vi udarbejdet nedenstående evalueringss model.

Modellen er det arbejdes redskab som benyttes, for at højne kvaliteten og for at tydeliggøre de konkrete fokusområder / microprocesser som personalet arbejder med i forhold til det enkelte barn, og den samlede børnegruppes trivsel, læring, dannelse og udvikling.

Evalueringsmodel

Dato	Team / legestuegruppe
------	-----------------------

Tema til microproces:				
Fungere	Udfordringer	Se ske / mål	Aftaler / handlinger	Dokumentation og evaluering
<p>Understøttende spørgsmål: Hvad fungerer omkring det valgte tema?</p> <p>Hvad har vi gjort af tiltag?</p>	<p>Understøttende spørgsmål: Hvad gør vi voksne?</p> <p>Hvad gør børnene?</p>	<p>Understøttende spørgsmål: Hvad ønsker vi se ske?</p>	<p>Understøttende spørgsmål: Hvilke handlinger peger vores refleksion på?</p> <p>Hvordan handler vi?</p>	<p>Understøttende spørgsmål: Hvordan er målene nået i praksis?</p> <p>Hvordan får vi fat på børnenes perspektiv?</p> <p>Hvordan kan vi undersøge praksis systematisk? (Dokumentation)</p> <p>Analyse: Hvad viser vores indsamlede dokumentation.</p> <p>Hvad har ændret sig siden sidst? Hvad gør de voksne? Hvad gør børnene?</p>
Skriv her:				

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

>Skriv her.<

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

[Pædagogisk læreplan](#)

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC